

23. 3. 2004

ID: 24474

Soudní poplatek při žalobě ve smyslu § 131a obch. zák.

V případě, že společník společnosti s ručením omezeným využije práva založeného ustanovením § 131a obch. zák., je povinností společnosti soudní poplatek ohledně této žaloby zaplatit a jestliže jej zaplatí sám společník, žalující jménem společnosti, jedná se o bezdůvodné obohacení společnosti na jehož zaplacení má takový společník vůči společnosti nárok.

V případě, že společník společnosti s ručením omezeným využije práva založeného ustanovením § 131a obch. zák., je povinností společnosti soudní poplatek ohledně této žaloby zaplatit a jestliže jej zaplatí sám společník, žalující jménem společnosti, jedná se o bezdůvodné obohacení společnosti na jehož zaplacení má takový společník vůči společnosti nárok.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Odo 871/2002-156, ze dne 25.3.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Ing. V. H., zast. Mgr. L. H., advokátem, proti žalované Z., spol. s r.o., zast. JUDr. A. K., advokátem, o zaplacení 54.520,- Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 8 pod sp. zn. 20 C 67/2001, o dovolání žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. června 2002, čj. 23 Co 228/2002-56, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem potvrdil odvolací soud rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 11.3.2002, č.j. 20 C 67/2001-41, kterým tento soud uložil žalované zaplatit žalobci 54.520,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 9 % od 25.10.2001 do zaplacení, jako bezdůvodné obohacení vzniklé tím, že žalobce jako její společník, zaplatil za žalovanou soudní poplatek za řízení vedené proti jednateři společnosti.

V odůvodnění svého rozsudku odvolací soud uvedl, že podle ustanovení § 131a odst. 1 věta první obchodního zákoníku (dále též jen „obch. zák.“) je každý společník společnosti s ručením omezeným oprávněn podat jménem společnosti žalobu o náhradu škody proti jednateři, který odpovídá společnosti za škodu, kterou jí způsobil.

Podle § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. [549/1991](#) Sb., v platném znění, je poplatníkem poplatku za řízení před soudem prvního stupně navrhovatel. Podle § 4 odst. 1 písm. a) uvedeného zákona, jde-li o poplatek za řízení, vzniká poplatková povinnost podáním žaloby.

Odvolací soud dovodil, že z dikce ustanovení § 131a odst. 1 věta první obch. zák. jednoznačně plyne, že společník společnosti s ručením omezeným nepodává žalobu svým jménem, ale jedná za

společnost jako její zákonný zástupce podle § 21 občanského soudního řádu (dále též jen „o.s.ř.“). Účastníkem řízení je na žalující straně společnost, která rovněž má zákonnou povinnost zaplatit poplatek za řízení. Jestliže tedy společník zaplatil soudní poplatek za žalobu, kterou podal jménem společnosti podle § 131a obch. zák., má vůči společnosti nárok na vydání bezdůvodného obohacení ve výši jím uhrazeného soudního poplatku podle § 454 občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“), neboť plnil za společnost, co podle práva měla plnit sama. Proto odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání. Z odůvodnění dovolání vyplývá, že jeho přípustnost zakládá na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. a jeho důvodem je nesprávné právní posouzení věci.

Dovolatelka spatřuje nelogičnost argumentace, k níž dospěly soudy obou stupňů, v tom, že žalovaná společnost nakonec ponese ze svého náhradu nákladů řízení v případě ztráty sporu, aniž měla možnost spolurozhodovat o otázce podání žaloby.

Žalobce, aniž by se pokusil kontaktovat druhého společníka, dospěl subjektivně k určitým závěrům, přičemž na valné hromadě měla být otázka jím tvrzené škody, za níž odpovídá jednatel společnosti, projednána a mělo zde být rozhodnuto o dalším postupu, včetně otázky zaplacení soudního poplatku. Žalobce se však na jednání valné hromady společnosti svolané na 16.7.2001 nedostavil a svým rozhodnutím vystavil nakonec žalovanou společnost povinnosti uhradit z podané žaloby soudem vyměřený soudní poplatek.

Bude-li mít žalobce jako společník v řízení o žalobě na náhradu škody proti jednatele úspěch, bude mít úspěch i v otázce přiznání náhrady nákladů řízení potřebných pro uplatnění jeho práva.

Pokud zákonodárce zařadil do obchodního zákoníku ustanovení § 131a, měl na mysli ochranu oprávněných zájmů společnosti tam, kde postup vyúsťující v podání žaloby proti jednatele společnosti je standardní. Zákonodárce však patrně neměl v úmyslu poskytovat ochranu nárokům, „kde proces přípravy žaloby ve společnosti je nestandardní, kdy majoritní společník se žalobou, jejím obsahem a podáním zásadně nesouhlasí, resp. kde jde o zneužití práva sloužícího mimo jiné k vyřizování osobních účtů apod. a k odvádění pozornosti (maskování) vlastní trestné činnosti společníka.

Žalovaná společnost založila do spisu obžalobu podanou Obvodnímu státnímu zastupitelství pro Prahu 8 na žalobce pro trestný čin krádeže peněz ve výši 661.000,- Kč a stojí poznamenat, že žalobce byl rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 4.9.2002 nepravomocně odsouzen k trestu odnětí svobody a náhradě škody. Podaná trestní oznámení však obsahují celou řadu dalších skutků, které jsou stále předmětem vyšetřování.“

Dovolatelka navrhuje, aby odvolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k novému rozhodnutí.

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.

Předpokladem přípustnosti dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. je závěr dovolacího soudu, že rozhodnutí odvolacího soudu nebo některá v něm řešená právní otázka, mají po právní stránce zásadní význam. Přitom otázku, zda dovoláním napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam, řeší dovolací soud jako otázku předběžnou. Teprve kladným závěrem dovolacího soudu se stává dovolání přípustným.

O rozhodnutí odvolacího soudu, které má po právní stránce zásadní význam se jedná zejména, jestliže rozhodnutí řeší právní otázku, kterou dovolací soud dosud nevyřešil, nebo kterou odvolací soudy nebo dovolací soud rozhodují rozdílně. Řeší-li napadené rozhodnutí určitou právní otázku v rozporu s hmotným právem, má vždy po právní stránce zásadní význam. Za otázku zásadního právního významu nelze považovat takovou otázku, která byla v napadeném rozhodnutí řešena v souladu s ustálenou soudní praxí.

Zásadní právní význam dovolací soud shledává (a potud má dovolání za přípustné) v řešení otázky, zda je společnost s ručením omezeným, při postupu podle ustanovení § 131a obch. zák. povinna uhradit společníkovi, který podal jejím jménem žalobu, soudní poplatek za řízení, který za ni uhradil.

Při rozhodování o posuzované otázce je třeba vycházet z toho, že ustanovení § 131a bylo do obchodního zákoníku začleněno za účelem realizace jedné ze zásad, na kterých tento zákon spočívá (§ 1 odst. 2 obch. zák.), zásady ochrany společnosti a jejích (minoritních) společníků před zneužitím postavení statutárního orgánu společnosti. Z toho pak při teleologickém výkladu vyplývá, že využití této ochrany nemůže být omezeno námitkou společnosti (reprezentované za časté právě jednatelem, proti němuž žaloba směřuje), že s podáním žaloby nesouhlasí, popřípadě, že jde o žalobu nedůvodnou. Ustanovení § 131a obch. zák. je, jak vyplývá z jeho druhého odstavce, určeno k řešení situací, kdy osoby, které by měly vymáhat plnění pro společnost, jsou nečinné.

Výklad, který prezentuje dovolatelka, by umožnil statutárnímu orgánu společnosti, vůči němuž žaloba směřuje, aby pouhou nečinností - nezaplacením soudního poplatku - znemožnil využití práva, založeného ustanovením § 131a obch. zák. Právě tento statutární orgán je totiž oprávněn mj. rozhodovat o tom, zda bude soudní poplatek zaplacen. Nelze proto než uzavřít, že v případě, že společník společnosti s ručením omezeným využije práva založeného ustanovením § 131a obch. zák., je povinností společnosti soudní poplatek ohledně této žaloby zaplatit a jestliže jej zaplatí sám společník, žalující jménem společnosti, jedná se, jak správně rozhodly soudy obou stupňů, o bezdůvodné obohacení společnosti na jehož zaplacení má takový společník vůči společnosti nárok.

Přitom v řízení o úhradě takto vzniklého bezdůvodného obohacení nelze posuzovat, zda byla žaloba podána důvodně, neboť takové posouzení přísluší soudu v rámci rozhodování o podané žalobě.

Pokud by podáním žaloby podle § 131a obch. zák. menšinový společník pouze zneužíval práva v tomto ustanovení upraveného, porušil by tím ustanovení § 56a odst. 1 obch. zák. a společnost by se mohla následně domáhat náhrady škody, takovým porušením vzniklé.

Protože rozhodnutí odvolacího soudu je správné, Nejvyšší soud dovolání podle ustanovení § 243b odst. 2 věta první o.s.ř. zamítl.

Další články:

- [Valná hromada](#)
- [Směnečný a šekový platební rozkaz, prominutí zmeškání lhůty \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o dílo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Veřejné zakázky](#)
- [Výklad právních předpisů, přepravní smlouva](#)
- [Smluvní pokuta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zpráva o vztazích](#)
- [Zákaz konkurence](#)
- [Vypořádací podíl v bytovém družstvu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Základní kapitál](#)